

Верховний
Суд

Юридична гігієна у соціальних мережах

Сергій Бурлаков

суддя Верховного Суду, к.ю.н., доцент

Чи впливає поведінка особи в соціальних мережах на кар'єру?

лісник вбив рись та тетерука x tsn.ua Карпатах лісничі застрелили x +

tsn.ua/ukrayina/u-karpatah-lisnichi-zastretili-ris-yaka-vnesena-do-chervonoyi-knigi-1038345.html

ТСН УСІ ПУБЛІКАЦІЇ ЕКСКЛЮЗИВ ТСН **УКРАЇНА** ПОЛІТИКА КОРОНАВІРУС ГЛАМУР ПРОСПОРТ ЛЕДІ ЗДОРОВ'Я ЩЕ НАЖИВО RU

ЛОКДАУН В УКРАЇНІ 2021 СВЯТА НА КОЖЕН ДЕНЬ ВАКЦИНАЦІЯ ВІД COVID-19 ВБИВСТВО ПОЛІЦЕЙСЬКОГО У ЧЕРНІГОВІ

У Карпатах лісничі застрелили рись, яка внесена до Червоної книги

14 листопада 2017 14:45

← →

СТРІЧКА НОВИН

Провокують вогонь у відповідь: бойовики на Донбасі застосовують заборонене озброєння 08:31

У метро Києва хлопець з дівчиною влаштували небезпечну фотосесію: з'явилося відео 08:30

У строкатій сукні та зі змією на шії: Тіна Кунакі на вечірці в Мілані 08:30

Коронавірус в Україні сьогодні: статистика на 11 жовтня 08:24

Максимко потребує вашої допомоги 08:24

Постанова КЦС ВС від 06.10.2021 у справі № 305/1001/18

Особа-1 (лісничий) усупереч своїм посадовим обов'язкам, виявивши загиблих тварин і птаха (рись, тетерук), які занесені до Червоної книги України і полювання на яких заборонено, не повідомив про цей факт працівників природоохоронних та правоохоронних органів, проте позував з ними, що підтверджується світлинами, що містяться в матеріалах справи та опубліковані в мережі Фейсбук на сторінці Особи-1

Рішення Вищої ради правосуддя від 08.04.2019 № 1075/0/15-19 «Про відмову у внесенні подання Президентові України про призначення Особа-1 на посаду судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду»

У засіданні Вищої ради правосуддя 8 квітня 2019 року суддя Особа-1 підтвердив, що має обліковий запис в соціальній мережі Facebook, який ідентифікується його портретом та латинською транслітерацією його імені та прізвища. Також на уточнююче запитання Особа-1 підтвердив, що останньою публікацією в його обліковому записі було поширення посилання на музичний твір, розміщений на ресурсі Youtube.

Переглядом вмісту публікацій, розміщених на відповідному обліковому записі, встановлено, що Особа-1 *поширював* 30 липня, 19 вересня та 25 вересня 2016 року на свій сторінці Facebook *нецензурні вислови та заклики до насильства*

Рішення ЄСПЛ у справі «Sanchez v. France» від 02.09.2021 (заява № 45581/15)

Власник аккаунту соціальної мережі (Facebook) має особливі обов'язки контролю та пильності, якщо вирішує зробити свій аккаунт публічним, надає можливості коментувати будь-кому та публікує контент, потенційно здатних спровокувати мову ненависті. В цій ситуації критичною є швидка реакція власника.

Власник публічного аккаунту у Facebook відповідальний за коментарі третіх осіб на своїй сторінці та має контролювати їх, щоби коментарі сторонніх людей під його дописами не спровокували мову ненависті

Чи можна встраювати світлини із Instagram у сайт?

Чи є законним лінк посту із аккаунту фотографа в Instagram (embed)?

Правила Instagram, «Політика платформи»

Ми надаємо платформу Instagram, щоб допомогти блогерам та видавцям виявляти вміст, отримувати цифрові права на медіа та обмінюватися медіа за допомогою веб-вставок

Суд вирішив:

Створивши аккаунт, фотограф прийняв Правила соцмережі, за яким розміщення світлини у загальному доступі кваліфікується як надання фотографом невиключної, повністю оплачуваної і вільної від ліцензійних платежів субсіцензії у всьому світі

На запит громадської організації представник соцмережі Instagram відповів: «Хоча наші умови дозволяють надавати субліцензію, ми не робимо цього відносно вбудованих API».

Правила вимагають, щоб треті особи отримали необхідні дозволи від самих правовласників. Це стосується і ліцензії на поширення контенту, якщо її вимагає закон

Суд передумав:

Ліцензія має містити «пряму згоду на використання твору». Instagram лише вказав, що може надати субліцензії, але не стверджував, що будь-який бажаючий автоматично її отримав

Instagram це не Фотосток

Постанова КЦС ВС від 13/03/2018 у справі № 918/186/17

Публічний показ – демонстрація твору безпосередньо або на екрані за допомогою будь-яких пристроїв чи процесів у місцях, де присутні чи можуть бути присутні особи, які не належать до кола сім'ї особи, яка здійснює показ
(ст. 1 Закону України «Про авторське право та суміжні права»)

Розміщення відеоролика у соцмережі – це публічний показ

Журналістська етика

Дописувач у соціальній мережі
=
громадський журналіст

Кодекс етики українського журналіста

1. Свобода слова та висловлювань є невід'ємною складовою діяльності журналіста
3. Журналіст має з повагою ставитися до приватного життя людини
4. Висвітлення судових процесів має бути неупередженим щодо звинувачених
6. Повага до права громадськості на повну та об'єктивну інформацію про факти та події є найпершим *обов'язком* журналіста
8. Редакційна обробка матеріалів, включаючи знімки, текстівки, заголовки, відповідність відеоряду та текстового супроводу, тощо *не повинні фальсифікувати зміст*
9. Факти, судження та припущення мають бути чітко відокремлені одне від одного
10. Точки зору опонентів, в тому числі тих, хто став об'єктом журналістської критики, мають бути представлені збалансовано
12. Журналіст зобов'язаний зробити все можливе для виправлення будь-якої поширеної інформації, якщо виявилось, що вона не відповідає дійсності
13. Журналіст не повинен використовувати незаконні методи отримання інформації
18. Журналіст має бути особливо обережним при висвітленні питань, пов'язаних із дітьми

Мюнхенська (європейська) декларація прав та обов'язків журналістів, 23-24 листопада 1970

Основні **обов'язки** журналіста під час збирання інформації, написання та коментування подій:

1. Поважати і дотримуватися правди, якими б не були наслідки цього для самого журналіста, і все тому, що публіка має знати правду
3. Друкувати тільки інформацію, джерела якої вам відомі; коли ви їх не знаєте – інформацію слід подавати, але з відповідними пересторогами, не вилучати основні елементи інформації та не перекручувати тексти та документи
4. Не вдаватися до нелегітимних способів отримання інформації, фото або документів
5. Взяти за правило поважати приватне життя
6. виправляти інформацію, що виявилася хибною або неточною
8. Не вдаватися до плагіату, не поливати брудом, не чинити клевету, не робити безпідставних обвинувачень, а також не керуватися корисливими міркуваннями, друкуючи той чи інший матеріал (відмовляючись друкувати його)

Висловлювання-твердження про факт vs. оціночне судження

Варто розрізняти *твердження про факти*, відповідність дійсності яких можна перевірити та *оціночні судження*, думки, погляди, що не є предметом судового захисту, оскільки є виразом суб'єктивної думки та поглядів автора, ге можуть бути перевірені на предмет відповідності дійсності

Рішення ЄСПЛ у справі «Шарзах та Ньюс Ферлагсгейзельшафт проти Австрії» від 13.11.2003, заява № 39394/9813

Оцінювався вислів «друг фашиста»

Оціночне судження має ґрунтуватися на достатніх фактичних відомостях, щоб бути справедливим коментарем за статтею 10, відмінність в кінці кінців полягає у фактичних підставах, які необхідно довести

Навіть *оціночне судження має ґрунтуватися на певних фактах*, оскільки у протилежному випадку це може призвести до зловживанням зі сторони спікера

Рішення ЄСПЛ у справі «Обершлик (№ 2) проти Австрії» від 01.07.1997,
заява № 20834/92

Журналіст назвав політика «ідіотом»

Слово «ідіот» є оціночним судженням, проте навіть оціночне судження не може бути безпричинним

Постанова КЦС ВС від 13.02.2019 у справі № 439/1469/15-ц

Належним відповідачем у разі поширення оспорюваної інформації в мережі Інтернет є автор відповідного інформаційного матеріалу та власник веб-сайту, яких позивач повинен установити та зазначити в позовній заяві.

Якщо позивач заявляє вимоги до одного з належних відповідачів, які спільно поширили недостовірну інформацію, суд вправі залучити до участі у справі іншого співвідповідача лише у разі неможливості розгляду справи без його участі

Постанова КЦС ВС від 11.07.2018 у справі № 658/1795/17-ц

Позивачем не надано жодних доказів того, що редакція газети є реєстрантом (власником) доменного імені та/або власником домену. Крім того, позивачем не надано жодних доказів розміщення відповідачами спірної інформації у соціальній мережі Facebook, про спростування якої він просить

Постанова КЦС ВС від 14.02.2018 у справі № 522/14156/14

Обов'язок довести, що поширена інформація є достовірною, покладається на відповідача. Фізична особа, яка поширює інформацію, зобов'язана переконатися в її достовірності, а відповідач такого обов'язку не виконав

Постанова КЦС ВС від 03.04.2019 у справі № 201/10584/16-ц

Позов про захист гідності, честі чи ділової репутації має право подати, зокрема, фізична особа у разі поширення про неї недостовірної інформації, що порушує її особисті немайнові права

Постанова КЦС ВС від 10.04.2019 у справі № 398/4136/15-ц

Позивач довів факт поширення про нього негативної та недостовірної інформації, яка принижує його честь, гідність та ділову репутацію, і викладене не є оціночним судженням

Суди керувалися тим, що лист директора ВАТ «Завод «Агромаш» та книга під назвою «ІНФОРМАЦІЯ_1», які були направлені посадовим особам, що не належать до правоохоронних органів, містить конкретну інформацію про вчинення позивачем злочину і порушення ним законодавства, які не доведені, а не відомості про недодержання законів посадовими або службовими особами цих органів. При цьому зміст листа та книги свідчать про те, що негативна інформація стосовно позивача була доведена до відома органу державної влади та посадових осіб з метою формування негативної думки останніх щодо діяльності позивача, а не з метою ініціювання проведення передбачених законодавством перевірок. Інформація у книзі та у листі, а саме: «Організове злочинне угруповання, що захопило завод 21 грудня 2011 року (яке очолює мер м. Олександрії ОСОБА_1), розікрало його» є недостовірною

Постанова КЦС ВС від 20.03.2019 у справі № 758/14324/15-ц

У справах про захист гідності, честі та ділової репутації суд повинен розмежовувати відомості, які принижують честь та гідність особи, від думок, поглядів, критичних висловлювань, ідей, оцінок, висловлених у порядку реалізації конституційного права на свободу думки і слова

Постанова КЦС ВС від 06.03.2019 у справі № 545/3721/15-ц

Висловлювання відповідачем власної думки та надання оцінки діям вчителя є суб'єктивним баченням обставин, за яких стався нещасний випадок з дитиною, а тому на відповідача не може бути покладена відповідальність за допущені висловлювання критики щодо позивача на батьківських зборах

Постанова КЦС ВС від 11.02.2019 у справі № 725/5585/16-ц

Вирішуючи питання про визнання поширеної інформації недостовірною, суди повинні визначати характер такої інформації та з'ясувати, чи є вона фактичним твердженням, чи оціночним судженням.

Якщо суб'єктивну думку, яка є оціночним судженням, висловлено в брутальній, принизливій чи непристойній формі, що принижує гідність, честь чи ділову репутацію, на відповідача може бути покладено обов'язок відшкодувати моральну шкоду, а не спростовувати таку інформацію

Постанова КЦС ВС від 03.04.2019 у справі № 127/24530/16-ц

Політичні діячі та посадові особи, які обіймають політичні (публічні) посади або здійснюють публічну владу, підлягають ретельному громадському контролю і потенційно можуть зазнати гострої та сильної громадської критики у ЗМІ

Постанова КЦС ВС від 08.05.2019 у справі № 761/37180/17

Межа допустимої критики щодо державного службовця визначається з урахуванням конкретних обставин і може бути ширшою, ніж щодо приватної особи.

Проте фактичні твердження про вчинення позивачем дій, що містять ознаки злочину, порушують презумпцію невинуватості та негативно впливають на немайнові права позивача

Постанова КЦС ВС від 24.10.2018 у справі № 161/4052/16-ц

Оціночні судження не підлягають спростуванню. Позивач має можливість захистити свої права через надане йому законодавством право на відповідь, а також на власне тлумачення справи у тому самому засобі масової інформації з метою обґрунтування безпідставності поширених суджень, надавши їм іншу оцінку

Постанова КЦС ВС від 10.10.2018 у справі № 757/8834/16-ц

Суд не вправі зобов'язувати відповідача вибачатися перед позивачем у тій чи іншій формі, оскільки примусове вибачення як спосіб судового захисту гідності, честі чи ділової репутації за поширення недостовірної інформації не передбачено у статтях 16, 277 ЦК України

Тест «НЕУПЕРЕДЖЕНИЙ ЧИТАЧ»

1. Чи сприймає читач висловлювання як фактичне чи як оціночне?
2. Чи дійшов би читач аналогічного судження, що і автор, якби використав ті самі джерела (суб'єктивна достовірність)?
3. Чи вважатиме читач, що зміст висловлювання скоріше образливий, ніж нейтральний (тому посягає на репутацію)?

Верховний
Суд

Дякую за увагу!